

Justitsministeriet
Att: Justitsminister Lene Espersen
Slotholmsgade 10
1216 København K
Danmark
Tlf: 0045- 33 923340
Faks: 0045- 33933510
E-post: jm@jm.dk

Noe omformatert for presentasjon på
Web. K.E.S.

Oslo, den 28. februar 2005

SAK: SCANDINAVIAN STAR, ANKE OVER RIGSADVOKATENS AVGJØRELSE

Støttegruppen etter Scandinavian Star anker med dette *Rigsadvokatens* avgjørelse datert 31. januar 2005, om ikke å gjenoppta deler av etterforskningen etter *Scandinavian Star*.

Bakgrunnen for *Støttegruppens* anmodning datert 5. september 2002, var at den norske riksadvokaten bekreftet at informasjon knyttet til eier- og rederansvaret, forsikringsoppgjøret og overdragelsen fremsto som ny informasjon, med relevans for saken. Ytterligere avklaring av disse temaene ble likevel henvist til *dansk påtalemyndighet*, med bakgrunn i avtalen om arbeidsdeling som ble inngått umiddelbart etter ulykken mellom de skandinaviske land.

Støttegruppen ser at *Rigsadvokaten* ikke bare har utredet eierskap, rederansvar, overdragelse og forsikring, men også har foretatt den vurdering som skulle skje i Norge, nemlig hvorvidt korrekt informasjon fra Danmark om det som var det danske ansvaret for etterforskningen, ville påvirke det norske politiets konklusjoner av etterforskningen knyttet til brannstiftelsen.

Støttegruppen minner om at den opprinnelige henvendelsen til *dansk anklagemyndighet* i 2002 kom fra offisielt norsk hold, ved *Statsadvokaten i Oslo* etter anmodning fra den norske riksadvokaten. *Støttegruppens* engasjement i saken i 2002 var begrunnet i at vi antok det for lite sannsynlig at kontakten mellom statsadvokatene i Oslo og København ville være fruktbar uten den underliggende dokumentasjon vi satt inne med. *Støttegruppens* engasjement betyr ikke at *Scandinavian Star* kan privatiseres. *Støttegruppen* ber om å få bekreftet hvorvidt og hvordan avgjørelsen datert 31. januar 2005 er formidlet til *norsk påtalemyndighet*.

Støttegruppen mener at danske myndigheter vikler seg inn i et nettverk av fortelser, når man fortsatt ikke er villig til å erkjenne fra offisielt hold at de informasjoner som lå til grunn for rettssakene i 1992 og 1993 var mangelfulle, og med stor sannsynlighet førte til domfellelse i *Højesterett* på mangelfullt grunnlag. Senere har *høyesterettsdommen* fra november 1993 begrunnet den økende fortelse:

- *Fogedretten i Gladsaxe* la ned forbud mot å omtale *Niels-Erik Lund* som reder for *Scandinavian Star*, på tross av at all tilgjengelig informasjon i dag peker på nettopp *Lund* som den der sto rederrollen nærmest
- *Pressenævnet* sier oppsiktsvekkende at det strider mot god presseskikk å omtale *Lund* som reder, med begrunnelse i *Højesterettsdommen* og *Fogedretten*. Slik dømmer Danmark en ytring i en dokumentarfilm, som senere får journalistisk utmerkelse i Norge
- I forbindelse med den sak som her ankes til *Justitsministeriet*, har allerede *Statsadvokaten i København* i mai 2004 innstilt på at det ikke er grunnlag for ny etterforskning.
- *Told og Skat* har i 2004 hevdet at alle transaksjoner rundt *Scandinavian Star* synes å være i sin skjønneste orden.

Støttegruppen beklager at ikke *Niels-Erik Lund* og person- og selskapskretsen rundt ham ble etterforsket i 1990-1992. Denne alvorlige feil ved den danske politiet og anklagemyndigheten hadde vi håpet kunne bli delvis rettet opp ved en erkjennelse i den saksbehandling som nå har funnet sted hos *Rigsadvokaten*. Likevel fortsetter man å legge til grunn de dokumenter og forklaringer som allerede i 1990 var førende for både *søforklaringene*, *granskningsutvalget* og *politiets* etterforskning.

Det er ingen tolkning, men dokumentert faktum, at det aldri ble foretatt noen etterforskning av hvem som var skipets ansvarlige reder:

- *Retspresident Frank Poulsen* har ved en rekke anledningen bekreftet at dette ikke var tema for retten under *søforklaringen*
- *Granskningsutvalget* er helt åpne på at man ikke har gjort *egne* undersøkelser på dette punktet. Utvalget skriver følgende i sin rapport, kapittel 5:
 - *Granskningsutvalget bygger under dette punktet i det alt vesentligste på det som kom frem i søforklaringen, bilagene til søforklaringen, politiforklaringene og opplysninger fra VR DaNo-gruppen. Når utvalget nedenfor refererer til opplysninger mottatt fra rederiet, menes opplysninger meddelt utvalget gjennom VR DaNo-gruppens advokat - side 81.*
- *Politiets* tiltale og prosedyre i *Sø- og Handelsretten* og senere i *Højesterett*, bygget som alle vet på *søforklaringen* og *granskningsutvalget*.

Støttegruppen finner det underlig at *Rigsadvokaten* ikke benyttet anledningen til å realitetsvurdere innholdet i det som nå er lagt frem. I stedet får vi igjen høre den feilaktige påstand at det som er lagt frem av *Støttegruppen* var kjent allerede i 1990.

Hvorfor er det da helt fraværende i den dokumentasjon som lå til grunn for rettssakene? Hvorfor ble da aldri *Niels-Erik Lund* avhørt av *politiet*? Hvorfor vurderte man da ikke om det rederiet som burde etterforskes var *Sea Escape* som ble oppført i *Bahamas skipsregister* som eier og rederi den 30. mars 1990? Hvorfor vurderte man da ikke å etterforske den person som den 30. mars 1990 ble oppført som skipets reder, *Niels-Erik Lund*?

Allerede i et svar til *Støttegruppen* den 25. juni 2002 skriver *Henning Fode*: «Da de bagvedliggende opplysninger om rederiet har været efterforsket i Danmark, har Rigsadvokaten i Norge fundet, at det ikke vil være hensigtsmæssigt, at norsk påtalemyndighet tager stilling til denne del af begæringen.» *Støttegruppen* presiserte da, og gjør det igjen:

- De aktuelle opplysninger om rederiet er aldri etterforsket i *Danmark*!

Den offisielle versjonen har hele tiden vært følgende:

- *Sea Escape* solgte *Scandinavian Star* til *Henrik Johansen*, representert ved selskapet *KS Scandinavian Star*. Utover dette hadde *Sea Escape* intet med verken skipet eller *Johansen* å gjøre.

Det er ubegripelig at *danske myndigheter* fortsetter å fastholde denne åpenbare feilaktige versjon av ansvaret for *Scandinavian Star*, og relasjonen mellom *Niels-Erik Lund* og *Henrik Johansen*. Vi har pekt på følgende:

1. Overdragelse, rederansvar, eier- og forsikringsforhold er aldri etterforsket. Dermed har *norsk politi* lagt feilaktige fakta til grunn ved etterforskning av ildspåsettelsen
2. *Niels-Erik Lund* var i 1990 ikke bare tilrettelegger for *Henrik Johansens* investeringer i *Scandinavian Star*. Gjennom fiktive selskaper skulle *Johansen* også inn i passasjerfergene *Scandinavian Song* og *Sun Fiesta*. I 1993 gikk *Lund* og flere av hans *USA-baserte* investorer også inn i *Henrik Johansens* selskap, som opererte bilferger over *Øresund*. Realitetene imøtegår den offisielle versjonen av relasjonene mellom *Niels-Erik Lund* og *Henrik Johansen*.
3. *Niels-Erik Lunds* kontroll over vraket av *Scandinavian Star* også i perioden da skipet ifølge den offentlige versjon skulle være kontrollert av *Henrik Johansen*
4. *Sea Escape* unnlot etter ulykken å informere om sitt feste i *Skandinavia*, ved at *Niels-Erik Lund* som sentral person den 1. april 1990 i samarbeid med personkretsen bak *Sea Escape* hadde stiftet selskapet *International Shipping Partners* i *København*:
5. *Niels-Erik Lund* var den 7. april 1990 registrert som reder for *Scandinavian Star*
6. *Sea Escape* kjøpte *Scandinavian Star* for 10.300.000 USD og forsikret skipet for 24.000.000 USD
7. Vitne som i 1996 møtte *International Shipping Partners*, fikk opplyst at *Henrik Johansen* og *Ole B. Hansen* mottok kontante utbetalinger for ikke bringe rederforholdene bak *Scandinavian Star* frem for *politiet*, *granskningskommisjonen*, *søforklaringen* og *rettsapparatet*.

8. Ulykkesstatistikk for selskaper i *Niels-Erik Lunds* nett av selskaper tilsier aksjon fra myndighetene
9. *Niels-Erik Lunds* forretningskonsept bekrefter hans funksjon som den sentrale operatør, og *Henrik Johansens* funksjon som finansiell investor
10. *Niels-Erik Lund* og personkretsen rundt *Sea Escape* opererer de to tilsynelatende nye selskapene som tar tilsynelatende ny kontroll over *Scandinavian Star* i februar 1994
11. De påståtte transaksjonene med *Scandinavian Star* i 1990 er ikke dokumentert. Det er ikke fremlagt kontrakter, kvitteringer, bankutskrifter eller annet, som sannsynliggjør at kontrollen over *Scandinavian Star* ble reelt overdratt til *Henrik Johansen*, som ble dømt som reder
12. Den påståtte kjøperen av *Scandinavian Star* i 1990, *Kommandittselskapet Scandinavian Star* er ikke registret i noe offentlig selskapsregister vi har kjennskap til
13. Den person som i *Bahamas skipsregister* ble registrert som *managing owner* for *Scandinavian Star* var *Niels-Erik Lund*, og ikke *Henrik Johansen*. *Managing owner* er i alle relevante sammenhenger synonymt med skipets reder
14. Den påståtte transaksjonen av *Scandinavian Star* fra rederiet *Sea Escape* til det påståtte selskapet *Kommandittselskapet Scandinavian Star* ble først registrert i *Bahamas Skipsregister* den 30. august 1990, men tilbakedateres til 5. april 1990, slik at eierskapet fremstår som overført før ulykken inntraff
15. Forsikringsdokumentene opererer ikke med noen danske adresser relatert til *Scandinavian Star* før ulykken. Etter ulykken hevdes det likevel at all ansvarlig rederivirksomhet lå i Danmark

Danske myndigheter strekker seg åpenbart etter konklusjoner og resonnementer som kan bekrefte at det ikke er grunnlag for kritikk mot rettsprosessene i 1992 og 1993. Med en slik grunnholdning synes det umulig å få en uhildet, offisiell dansk vurdering av hvilke ansvarsforhold *Scandinavian Star* seilte under, da skipet lovstridig gikk i rute fra 1. april 1990 til brannkatastrofen natt til 7. april 1990. *Støttegruppen* håper at *Justitsministeriet* kan vurdere dette annerledes.

I tillegg til de ovennevnte momenter, foreligger det en rekke forhold som tilsier at *norsk politi* og *påtalemyndighet* nå må få den dokumentasjon som tilsier en gjenopptagelse av etterforskningen av ildspåsettelsen:

- En rekke momenter ved brannforløpet tilsier en systematisk og kompetent vilje bak ildspåsettelsen, utover de kvalifikasjoner den *avdøde danske personen* hadde
- Forsikringsoppgjøret som allerede er nevnt, tilsier at ulykken utløste økonomiske forhold som burde vært inne i brannetterforskningen.

Støttegruppen erkjenner at rederansvaret etter de lovhjemler som lå til grunn for rettsprosessene i 1992 og 1993 medførte foreldelse etter 2 år. I dag står det imidlertid klart at korrekte faktum knyttet til rederansvaret, eierskapet, overdragelsen og forsikringsforholdene, også burde vært sentrale elementer i etterforskningen av brannstiftelsen, som ikke er foreldet. *Støttegruppen* ber på bakgrunn av ovennevnte *Justitsministeriet* om å omgjøre den beslutning som er fattet av *Rigsadvokaten*. *Støttegruppen* tillater seg samtidig å anmode om et møte med dem i *København* i sakens anledning.

Med vennlig hilsen
STØTTEGRUPPEN ETTER SCANDINAVIAN STAR-ULYKKEN

Jan Harsem, på vegne av styret

Adresse: c/o advokat Harald Stabell
Rosenkrantz gt. 7
0150 Oslo
Tlf: 0045-22 404140